

ת"פ 2243/12/19 - מדינת ישראל-פמ"ד ע"י נגד לירון בנאיון-בעצמו ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 2243-12-19 מדינת ישראל נ' בנאיון
תיק חיצוני: 2379/2019

בפני כבוד השופט יובל ליבדרו
המאשימה:
נגד
הנאשם:
מדינת ישראל-פמ"ד ע"י ב"כ עו"ד חנה מוצ'ה
לירון בנאיון-בעצמו ע"י ב"כ עו"ד יוסי הכהן

גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב אישום מתוקן, במסגרת הסדר טיעון, בביצוע עבירה של הפקרה אחרי פגיעה, עבירה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961 ועבירה של נהיגה ללא פוליסת ביטוח תקפה, עבירה לפי סעיף 2(א) לפקודת רכב מנועי, התש"ל-1970.

כתב האישום

2. מעובדות כתב האישום המתוקן עולה כי ביום 28.3.19 בשעה 20:00 או בסמוך לכך נהג הנאשם ברכב פרטי (להלן: "הרכב") ללא פוליסת ביטוח תקפה בכביש עירוני דו סטרי בקריית גת כשמזג האוויר היה נאה, הראות טובה והכביש תקין ויבש. כשהגיע הנאשם לשדרות אבני חושן פגע בחזית רכבו ב-ר' א', קטין יליד 2009 (להלן: "המתלונן"), אשר חצה את הכביש מימין לשמאל מאחורי רכב חונה והמתלונן הוטח אל הכביש. הנאשם המשיך בנסיעתו לכוון מזרח, לא עצר כדי לעמוד על תוצאות התאונה ולא הזעיק עזרה. הנאשם לא הסגיר עצמו למשטרה והוא אותר לאחר כשלוש שעות בעקבות פעולות חקירה של משטרת ישראל. כתוצאה מפגיעת הרכב הובהל המתלונן לבית החולים ואובחן כסובל משבר פרונטלי מימין אשר משתרע לארובת העין, תפיחות רקמות רכות פרונטלית ופרא-ספטלית מימין ושבר בקצה להבי השן.

3. בין הצדדים לא הושגה הסכמה עונשית במסגרת ההסדר, וכל צד טען לעונש באופן "חופשי".

תסקירים

4.

בעניינו של הנאשם התקבלו מספר תסקירים של שירות המבחן.

בתסקיר הראשון שהוגש, מיום 11.10.2020, שירות המבחן עתר לדחות את הדיון משום שזה התקשה תחילה ליצור קשר עם הנאשם, ובהמשך התקשה להיפגש עימו גם לאחר שתואמו עימו מועדים (יצוין כי באחד המקרים הנאשם התייצב בפני שירות המבחן אך לא במועד שתואם עימו).

מהתסקיר מיום 16.11.2020 עלה כי הנאשם כבן 21, רווק, סיים 12 שנות לימוד, בן להורים גרושים המתגורר בבית אמו המתקיימת מקצבת ביטוח לאומי, שירת שירות צבאי חלקי ושחרר בשל חוסר התאמה לאחר שריצה תקופת מאסר בכלא צבאי בגין עריקות. לאחר שחרורו מהצבא עבד כשנתיים וחצי כמשלוחן כשבשלושה החודשים האחרונים החל לעבוד במפעל.

הנאשם שיתף כי בגיל 14 נותק הקשר שלו עם אביו המתקיים אף הוא מקצבת נכות; כי לקח על עצמו לדאוג לצרכי הבית; כי מצבה הבריאותי של אמו הורע לאחרונה והיא נמצאת במצב סיעודי וכי הוא ואחיו מבצעים משמרות בבית החולים על מנת לסייע לה ולצורך כך הוא עובד במשמרות לילה בלבד.

הנאשם הודה בביצוע העבירות ושיתף כי עת היה בדרכו חזרה מהעבודה הגיח מבין מכוניות חונות ילד ישירות לכוון גלגלי מכונית, הוא בלם את הרכב אך לא היה בכך כדי למנוע את הפגיעה בילד. הנאשם שיתף כי חש לחץ ורצון עז לברוח מהמקום, לחץ על דוושת הגז נסע אל ביתו ולא סיפר על האירוע אף לא לאמו ששאלה אותו מספר רב של פעמים מה קרה לו. לדבריו לאחר שחשב על התנהלותו החליט להסגיר עצמו למשטרה אך כשירד אל הרכב פגש שוטרים שזיהו את הרכב.

הנאשם תיאר בפני שירות המבחן כי חש בושה על עזיבת מקום התאונה מבלי להחיש עזרה לילד שנפגע, כי הוא חש אמפטיה כלפי הילד והוריו והוא בקש להתנצל בפניהם. לעניין הנהיגה ללא פוליסת ביטוח תקפה מסר כי בגלל שאופנועו (שהוא כן מבוטח) היה תקול באותו יום הוא לקח את רכבו של אחיו מבלי לבדוק האם הרכב מבוטח.

שירות המבחן התרשם כי על אף נסיבות חיו המורכבות של הנאשם והקשיים שהוא עומד בפניהם הוא עושה מאמצים לנהל אורח חיים תקין ומתפקד שבא לידי ביטוי במאמץ לסיים 12 שנות לימוד, לבצע שירות צבאי חלקי ולהשתלב במקומות תעסוקה בלי מעורבות פלילית. עוד התרשם שירות המבחן, כי מצבו הנפשי של הנאשם רעוע נוכח הקשיים שהוא חווה ונוכח מצבה הרפואי של אמו כשהוא נעדר גורמי תמיכה משמעותיים ממשפחתו וכן שבמצבי לחץ עלול הנאשם לנהוג באופן אימפולסיבי וללא שיקול דעת. שירות המבחן התרשם כי לאור הקשיים הרבים של הנאשם בחיי היומיום ומצבו הנפשי לא היה בכוחו להתמודד עם אירוע דחק ולחץ כפי שמתואר בכתב האישום.

שירות המבחן העריך כי רמת הסיכון להתנהגות דומה מצד הנאשם הוא נמוך. שירות המבחן התרשם כי הנאשם זקוק להתערבות טיפולית והנאשם הביע נכונות להשתלב בטיפול. שירות המבחן בחן עם הנאשם את נכונותו להשתתף בהליך של צדק מאחה נוכח האמפטיה ותחושת האשמה שחש כלפי הילד הנפגע ומשפחתו. שירות המבחן המליץ על דחיית הדיון לתקופת ניסיון טיפולי.

מהתסקיר מיום 8.2.2021 עלה כי הנאשם השתלב בתכנית טיפולית "יתד" המעניקה מענה של ליווי

עמוד 2

תמיכתי וקידום תעסוקתי. מהגורמים המטפלים המקצועיים נמסר כי הנאשם משתף פעולה באופן מלא, מקפיד להגיע לפגישות ומעלה תכנים הקשורים למצבו האישי והמשפחתי המורכב, כי החל עמו תהליך של הכוונה מקצועית וכי הוא נמצא בשלבים הראשונים של התהליך השיקומי.

הנאשם שיתף כי הוא מרגיש נתרם מההליך הטיפולי, כי הליווי התמיכתי מאפשר לו להעלות תכנים המעסיקים אותו בקשיי היומיום וכי לאחרונה קודם במקום עבודתו.

שירות המבחן מסר כי הנאשם נמצא מתאים להשתתפות בהליך של צדק מאחה וכי הוא נמצא בשלב של בדיקה מול הצד השני להיתכנות קיומו של מפגש בין הצדדים.

שירות המבחן הוסיף כי נוכח מאפייניו של הנאשם לרבות גילו הצעיר, העדר עבר פלילי, לקיחת האחריות, הבעת אמפטיה והתנצלות כנה למתלונן ולמשפחתו והרתמותו להליך השיקום, בכוונתו להמליץ על ענישה שיקומית בדמות צו מבחן וצו שרות לתועלת הציבור. יחד עם זאת, כדי לבחון את התקדמות הנאשם בהליך הטיפולי, וכדי לאפשר מיצוי של הליך הצדק המאחה, שירות המבחן המליץ לדחות פעם נוספת את הדיון.

מהתסקיר מיום 12.4.2021 עלה כי הנאשם המשיך לשתף פעולה באופן מלא עם ההליך הטיפולי בו החל ולאחרונה אף נמצא עבורו קורס מקצועי מתאים בו יוכל להתפתח מקצועית. באשר להליך של צדק מאחה, שירות המבחן הבהיר כי הגם שהנאשם נמצא מתאים להשתתף בהליך זה טרם בשלה העת לשלבו בהליך וזאת על רקע העובדה שהוא טרם עיבד את האירוע ואת הטראומה.

שירות המבחן ראה צורך לשלב את הנאשם בהליך טיפולי מתאים כדי לחזק אותו כך שיוכל לעמוד במורכבות של ההליך. בעניין זה צוין, כי הנאשם עתיד להשתלב בקבוצת "פוצעים". שירות המבחן, שראה חשיבות גדולה בשילוב הנאשם בהליך טיפולי, שב והמליץ על דחיה נוספת של הדיון ואף חזר על כוונתו להמליץ להטיל על הנאשם עונש שיקומי חינוכי בדמות צו מבחן וצו של"צ או לחילופין מאסר שירוצה בעבודות שירות.

מהתסקיר מיום 7.7.2021 עלה כי הנאשם השתלב בקבוצה הטיפולית החדשה באופן חלקי, הגיע לשני מפגשים בלבד, כשלאחד מהם הוא איחר. צוין, כי הנאשם לוקח אחריות מסוימת על התנהלותו ואולם עדיין מחזיק בעמדה רגרסיבית ומתקשה להיות במגע עם ההפקרה. הנאשם תיאר קושי טכני וחוסר פניות מבחינה רגשית להגיע למפגשים ולהמשיך בהליך בשל הרעה במצבה הבריאותי של אמו שהפכה להיות סיעודית וכי מאז למעשה ניתק קשר ולא הגיע למפגשים.

שירות המבחן הוסיף כי על רקע נשירתו של הנאשם מההליך הטיפולי לא יהיה נכון להמשיך בהליך צדק מאחה. שירות המבחן סבר כי חרף עזיבת הנאשם את הקבוצה הטיפולית נכון יהיה, בשים לב לנתוניו, שיתוף הפעולה שלו בטיפול עד כה והבעת החרטה שהביע, להטיל עליו עונש שיקומי בדמות צו מבחן וצו של"צ וזאת על מנת לשמר על תפקודיו החיוביים של הנאשם ולעודד אותו להתמיד בניהול חיים נורמטיביים. יחד עם זאת, שירות המבחן הוסיף כי לנוכח עמדת המאשימה וחומרת העבירה ממליץ הוא על ענישה מוחשית אך שיקומית בדמות מאסר לריצוי בעבודות שירות.

מהתסקיר מיום 30.9.2021 עלה כי לאחר שניתנה לנאשם הזדמנות נוספת להמשיך הקשר עם שירות המבחן, העביר הנאשם מסר לשירות ממנו עלה כי יש באפשרותו להשתלב בהליך הטיפול שהוצע לו למרות מצבה הבריאותי של אמו, ואולם בד בבד מסר כי הוא מעוניין לסיים את ההליך המשפטי ולא להמתין עד לסיום ההליך הטיפולי.

לאחר שהובהר לנאשם כי אין צפי לפתיחת הקבוצה הטיפולית הרלוונטית ("פוצעים") שכן יש צורך בזמן לשם גיבוש קבוצה של פוגעים בתאונה, הביע הוא את רצונו לסיים את ההליך המשפטי ללא המתנה לפתיחה של הקבוצה.

שירות המבחן התרשם כי נוכח קשייו היומיומיים של הנאשם, מצבה הבריאותי של אמו והעדר גורמי תמיכה הנאשם אינו פנוי רגשית לבחון השתלבותו בקבוצה היעודית. שירות המבחן הוסיף כי הנאשם בעל ערכים נורמטיביים בבסיסו ומתמודד עם קשיי היום יום. שירות המבחן חזר על המלצתו להימנע ככל האפשר מהטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם, ולהטיל עליו עונש שיקומי בדמות צו מבחן במהלכו יינתן לו סיוע בהתמודדות עם קשייו היומיומיים לצד עונש של מאסר לריצוי בעבודות שירות.

טיעוני הצדדים

5. **המאשימה טענה** לעונש בכתב והשלמה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-20 חודשי מאסר ובין 3 ל-8 שנות פסילת רישיון נהיגה. המאשימה עתרה לעונש מאסר ברף האמצעי-עליון של מתחם העונש לו טענה, לעונש של פסילת רישיון נהיגה במרכז המתחם לו טענה, פסילת רישיון נהיגה על תנאי, קנס, ופיצוי למתלונן.

המאשימה הפנתה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה בערכים אלו, לפגם המוסרי שבמעשיו של הנאשם, לנזק שנגרם מביצוע העבירה ולנזק שצפוי היה להיגרם אלמלא הושטה עזרה מיידית למתלונן. המאשימה טענה כי אין לאמץ את ההמלצה העונשית השיקומית של שירות המבחן, שכן מדובר בתסקיר חד צדדי העוסק אך בשיקומו של הנאשם מבלי להתייחס למכלול השיקולים הרלוונטיים, לרבות לעמדת משפחת המתלונן, לחומרת העבירה ולשיקולי הגמול וההרתעה הגוברים על נסיבותיו האישיות של הנאשם. כן טענה המאשימה, כי אין בנסיבותיו האישיות של הנאשם כדי להצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם. המאשימה צרפה פסיקה לתמיכה בטיעוניה.

6. **ב"כ הנאשם טען** כי מתחם העונש ההולם נע בין 5 ל-9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ובין 3 ל-5 שנות פסילת רישיון נהיגה. ב"כ הנאשם עתר לחרוג ממתחם העונש ההולם לו טען מטעמי שיקום ולהטיל על הנאשם עונש של צו של"צ בהיקף של 300 שעות, צו מבחן, פיצויים ועונשים נלווים, בהתאם להמלצה הראשונית של שירות המבחן.

ב"כ הנאשם הפנה להודאת הנאשם, לאחריות שלקח על מעשיו, לחרטה שהביע, לגילו הצעיר, לסיבה בגינה ביצע את העבירה, לעובדה כי הוא לא נמצא אחראי ולא הורשע בגרימת התאונה, לעובדה כי הוא נעדר עבר פלילי ובעל עבר תעבורתי מינורי, לנסיבות חייו של הנאשם ולעובדה כי מדובר בנאשם בעל ערכים נורמטיביים.

ב"כ הנאשם טען שהפיצוי למתלונן צריך להיות מותאם לנזקים שתוארו בכתב האישום ועתר לכך שאלו לא יעלו על 10,000 ₪.

ב"כ הנאשם הפנה לתסקירי שירות המבחן, לרצון של הנאשם להשתלב בהליך הטיפול למרות הקשיים איתם מתמודד ולעובדה שלמרות ההסתייגויות שעלו בתסקירים, שירות המבחן דבק בהמלצתו העונשית השיקומית. ב"כ הנאשם צרף נייר עמדה של שירות המבחן ביחס לעבירת ההפקרה והשלכתה על נאשמים ופסיקה לתמיכה בעמדתו העונשית.

7. **הנאשם אמר את דברו.** הנאשם שיתף כי הוא פנה לשירות המבחן וביקש להצטרף להליך טיפולי אך לא קיבל תשובה. הנאשם הוסיף כי הוא מצטער על מעשיו.

דין

8. סבורני כי מתחם העונש ההולם ביחס לרכיב המאסר נע בין 8 חודשי מאסר ל-20 חודשי מאסר ואילו ביחס לרכיב פסילת הרישיון נהיגה נע מתחם העונש ההולם בין 3 שנות פסילה ל-5 שנות פסילה.

בקביעת מתחמי העונש התחשבתי בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בענישה הנוגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירות כפי שאפרט להלן.

9. במעשיו פגע הנאשם בערכים המוגנים של קדושת החיים, ערבות הדדית וסולידריות חברתית, מתן עזרה לזולת בשעת צרה ושמירה על הסדר הציבורי.

10. החובה המוסרית להגיש עזרה לנפגע אחרי תאונה ובכלל, ולהזעיק את שירותי ההצלה טבועה בציווי המוסרי "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא, פרק י"ט פסוק ט"ז). ציווי זה עוגן עלי חוק בשנת 1998 ("חוק לא תעמוד על דם רעך", התשנ"ח-1998), כאשר בהתאם לסעיף 1 לחוק זה מחויב כל אדם להושיט עזרה ולסייע למי שעלול להיות במצב מסכן חיים. העובר על חוק זה עובר למעשה עבירה פלילית, בכפוף לסייגים שונים. ביטוי פרטני לציווי זה קיים בעבירת ההפקרה בה הורשע הנאשם.

ברע"פ 3626/01 **ויצמן נ' מדינת ישראל** פ"ד נו(3) התייחס בית המשפט העליון לחומרה ולכיעור שבהפקרת נפגע בצד הדרך בהאי לישנא:

"עבירת ההפקרה אחרי פגיעה עבירה קשה היא; לא עוד אלא שעבירה היא הפוקדת עצמה עם העבירות שיש בהן כיעור. הנה זה שרוע על הכביש, מתבוסס בדמו, אדם שזה עתה נפגע בתאונה שהנהג היה מעורב בה - אדם שאפשר ניתן לעזור לו, אפשר ניתן להצילו - ותחת אשר יעצור ויושיט עזרה לפגוע, לוחץ הנהג על דוושת ההאצה ובורח מן הזירה למלט נפשו מחיוב בעונשין..."

לעניין הכיעור שבבסיס עבירה זו ראו גם ע"פ 7224/03 **חסון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו,

(20.11.2003).

הצורך בהחמרת הענישה בעבירת ההפקרה הביא לתיקון 101 לפקודת התעבורה (פקודת התעבורה (מס' 101), התשע"ב-2011) אשר קבע מדרג חומרה המבוסס על שלוש חלופות שונות של הפקרה (הפקרה ברשלנות, הפקרה במודעות והפקרה בנסיבות מחמירות). בעניינו, הורשע הנאשם בחלופה של הפקרה במודעות שהעונש המרבי שנקבע לצידה הוא 7 שנות מאסר ובהתאם לסעיף 40 לפקודת תעבורה קיימת תקופה מזערית של פסילת רישיון נהיגה לצד של עבירה זו העומדת על שלוש שנים.

לצד זאת, יש להזהר מפני "פאניקה מוסרית" שעלולה להוביל להחמרת יתר בענישה בעבירה זו. זאת, הן בשל אופיה המחדלי של העבירה והן בשל היותה נטולה אותה "נחישות עבריינית" המאפיינת עבירות מתכננות. ראו מאמרה של פרופ' מ' גור-אריה "המשפט הפלילי בפסיקת בית המשפט העליון בשנת תשע"א-מגמה של הרחבת האחריות הפלילית ושל החמרת הענישה", דין ודברים ז' תשע"ג, 59, 89-91.

11. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בעניינו היא לא מבוטלת. הנאשם היה מעורב בתאונה בה פגע בקטין באמצעות רכבו. הנאשם, שלא נמצא אחראי לקרות התאונה, המשיך בנסיעה כשהוא מותיר את המתלון במקום התאונה מבלי לעמוד על תוצאות התאונה, מבלי להחיש עזרה למתלון ומבלי להזעיק ולהמתין להגעת כוחות ההצלה. חומרה נוספת בהתנהלותו של הנאשם מקורה בכך שהנאשם נהג ברכב ללא פוליסת ביטוח בתוקף.

12. באשר לנסיבות ביצוע העבירות נתתי משקל לעובדה שהנאשם הפקיר מתלון, שהוא קטין, אשר נפגע ממשיית בתאונה; לנזק שעלול היה להיגרם למתלון כתוצאה מההפקרה, גם בשים לב לכך שמדובר במתלון שהוא קטין; לעובדה שהנאשם מצא להפקיר את המתלון לאחר שהיה מעורב בתאונת דרכים עם רכב בו נהג ללא פוליסת ביטוח; לעובדה שהנאשם לא עצר במקום ולא הזעיק עזרה כי אם המשיך בנסיעתו ולעובדה שהנאשם לא הסגיר את עצמו אלא נעצר על-ידי המשטרה לאחר פעולה יזומה שלה.

לצד זאת, נתתי דעתי גם לכך שהנאשם לא נמצא אחראי לקרות התאונה, כי לא מדובר בתאונה שהתרחשה בכביש מהיר או במקום נידח או חשוך (מה שמשליך על פוטנציאל הסיכון למתלון כתוצאה מההפקרה), כי החבלות שנגרמו למתלון לא נמצאות ברף הגבוה של החומרה (כאמור הורשע בעבירה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה העוסקת בתאונה שבה נפגע אדם, ולא בעבירה לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה העוסקת בתאונה שבה נגרמה לאדם חבלה חמורה (או שבה אדם נהרג)) ולכך שהנאשם אותר תוך זמן קצר של שעות לאחר התאונה.

13. הפסיקה בעבירת ההפקרה היא מגוונת והיא תלויה בנסיבות העושה לרבות גיל הנאשם, עברו הפלילי והתעבורתי והשתתפותו בהליך שיקומי כמו גם בנסיבות ה"מעשה" לרבות אחריותו לקרות התאונה, ביצוע עבירות נלוות, גילו של הנפגע, הנזק שנגרם לנפגע, מקום התאונה (האם במקום הומה אדם או בכביש מהיר), שעת התאונה וכיוצ"ב נסיבות המשפיעות על העונש. עיון בפסיקה הנוהגת לרבות בפסיקה

שצרפו הצדדים מלמד שהעונשים בנסיבות דומות נעים בין 8 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ל-12 חודשי מאסר.

ברע"פ 835/21 **חאלד סוילם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.2.2021) דחה בית המשפט העליון בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בעבירות של הפקרה במודעות, נהיגה בחוסר זהירות, נהיגה ללא ביטוח ועבירות תעבורה נוספות והותיר על כנו עונש של 10 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה למשך 48 חודשים לאחר שערעורו על גזר הדין ועל הכרעת הדין נדחה בבית המשפט המחוזי. במקרה זה הנאשם, שהיה נהג מונית, פגע בקטין בן 8 שחצה את נתיב נסיעתו, גרם לו לחבלה שהצריכה ניתוח. הנאשם שנמצא כמי שנהג בחוסר זהירות ופגע בקטין, לא הושת עזרה, עזב המקום ולא דיווח על התאונה.

במקרה זה, להבדיל מענייננו, מדובר במי שניהל הוכחות ולא לקח אחריות, שנמצא אחראי לתאונה והיה נהג ברכב ציבורי (נהג מונית) על החובות המוגברות כנגזר מכך.

ברע"פ 1825/14 **מוחמד סרחאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 7.7.2014) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה במודעות והותיר על כנו עונש של 8 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 3 שנים. במקרה זה פגע הנאשם, שלא נמצא אחראי לקרות התאונה, באמצעות רכבו בילדה קטנה שהלכה בשולי הכביש וזו נחבלה, איבדה את הכרתה, נפגעה בריאות ובכליה ואושפזה למשך מספר ימים.

בעפג (מחוזי-חי') 28172-06-21 **מדינת ישראל נ' אריק ואנונו** (פורסם בנבו, 19.9.2021) דחה בית המשפט המחוזי את ערעור המדינה לעניין עונש המאסר בעבודות שירות (8 חודשים) אך קיבלו ביחס לרכיבי הענישה הנלווים. במקרה זה פגע הנאשם באמצעות רכבו בהולך רגל שחצה את הכביש והורשע בעבירות של הפקרה במודעות, נהיגה ללא ביטוח ושיבוש הליכי משפט. במקרה זה ניתן משקל לנסיבותיו האישיות של הנאשם ולהליכי השיקום. יחד עם זאת, ומעבר לכך שהנאשם במקרה זה הורשע בעבירות נוספות מעבר לאלה שהורשע הנאשם שבפני, אותו נאשם ניהל הליך הוכחות והיה לו עבר פלילי שכלל מספר הרשעות בגין נידון גם לתקופות מאסר ועבר תעבורתי עשיר ביותר.

ברע"פ 6321/18 **קריאף נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.12.2019) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה לאחר פגיעה ועבירות נלוות, ומטעמי שיקום העמיד את עונשו על 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות חלף 10 חודשי מאסר שהטיל עליו בית המשפט המחוזי. במקרה זה המערער נהג ללא רישיון נהיגה תקף וללא ביטוח, פגע בהולכת רגל, לא הזעיק עזרה ולא יוחסה לו אחריות למות המנוחה. אמנם במקרה זה מדובר על עבירה של הפקרה ברשלנות ולא במודעות כבענייננו אך מצד שני הולכת הרגל במקרה זה נהרגה והנזק שנגרם הוא משמעותי יותר.

עיינתי בפסיקה שצרפו הצדדים. מטבע הדברים צרף כל צד פסיקה התומכת בעמדתו העונשית. להלן

אתייחס לחלק מהפסיקה שצרפו הצדדים.

כך למשל הפנתה המאשימה ל:

רע"פ 6823/13 **נסים בראנץ' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 28.11.2013) בו דחה בית המשפט העליון בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע לאחר ניהול הוכחות בעבירה של הפקרה ברשלנות, נהיגה בקלות ראש ועבירות נלוות נוספות והותיר על כנו עונש של 15 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה למשך 7 שנים שהטיל עליו בית המשפט המחוזי לאחר שקיבל באופן חלקי את ערעורו והמיר את העבירה בה הורשע מעבירה של הפקרה במודעות לעבירה של הפקרה ברשלנות וכנגזר מכך התאים את מתחם העונש ההולם ואת העונש לעבירה זו. במקרה זה פגע הנאשם ברכבה של המתלוננת בעודו נוסע במהירות מופרזת וזו נלכדה ברכבה עד להגעת כוחות ההצלה ונזקקה לטיפול רפואי. הנאשם נמלט ממקום התאונה, לא החיש עזרה למתלוננת ולא הזעיק את כוחות ההצלה. בשונה מענייננו מדובר מצד אחד בהרשעה בחלופה הקלה של עבירת ההפקרה ואולם מצד שני הנאשם הורשע בעבירות נוספות, נמצא אחראי לתאונה ואף נתפס והורשע לאחר האירוע בעבירה של נהיגה בשכרות.

בע"פ 5667/19 **סרגיי חראצ'קו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 7.10.2019) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה במודעות ונהיגה בקלות ראש והותיר על כנו עונש של 24 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה לתקופה של 3 שנים. במקרה זה נסע הנאשם כנגד כוון התנועה ופגע במתלונן שרכב על אופניים חשמליים ושנזרק למרחק של כ-18 מטר. הנאשם עזב את המקום מבלי לעמוד על תוצאות התאונה ומבלי להחיש עזרה או להזעיק את כוחות ההצלה. בשונה מענייננו מדובר בנאשם שהורשע בעבירות נוספות ונמצא אחראי לתאונה. כמו כן הנזק והחבלות שנגרמו למתלונן באותו מקרה היו חמורים יותר מאשר בענייננו.

בע"פ 5516/15 **פארס נעיראת נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 21.12.2015) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של הפקרה במודעות ונהיגה ללא פוליסת ביטוח והותיר על כנו עונש של 10 חודשי מאסר ופסילת רישיון נהיגה למשך 3 שנים. במקרה זה פגע הנאשם בקטין שרכב על אופניו והגיח מצדו של הרכב. הנאשם עזב את המקום מבלי להזעיק או להחיש עזרה לקטין.

בע"פ 1670/16 **מוחמד עווידה נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.3.2016) דחה בית המשפט העליון בקשת רשות ערעור של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה במודעות ונהיגה ללא פוליסת ביטוח והותיר על כנו עונש של 10 חודשי מאסר ופסילת רישיון לתקופה של 6 שנים. במקרה זה פגע הנאשם בקטין שחצה את הכביש כשהוא רכוב על אופניו. הנאשם עצר את רכבו למשך דקה שלאחריה עזב את המקום מבלי להחיש עזרה לקטין או להזעיק את כוחות ההצלה.

ב"כ הנאשם צרף את:

עפ"ג (מחוזי-ב"ש) 20481-08-20 **מדינת ישראל נ' סויסה** (פורסם בנבו, 23.9.2020) בו קיבל בית

המשפט המחוזי את ערעור המאשימה לעניין רכיב פסילת רישיון הנהיגה ולעניין תחולתו של מאסר מותנה שהושתו בין היתר על נאשם שהורשע בעבירות של הפקרה במודעות ושיבוש הליכי משפט.

המדינה במקרה זה לא ערערה על עונש מאסר בן 4 חודשים לריצוי בעבודות שירות שגזר עליו בית משפט השלום. במקרה זה פגע הנאשם באמצעות אופנועו במתלוננת שחצתה את הכביש. המתלוננת איבדה את הכרתה ונפלה אל הכביש והנאשם עזב את המקום מבלי להחיש לה עזרה או להזעיק את כוחות הביטחון. יש לציין כי במסגרת הסדר הטיעון הגבילה המאשימה את עצמה לעונש של 12 חודשי מאסר.

בע"פ (מחוזי-ב"ש) 5785-09-20 **מרדכי בנסימון נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 9.12.2020) קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של הפקרה במודעות, נהיגה רשלנית, נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח והעמיד את עונשו על 9 חודשי אסר לריצוי בעבודות שירות חלף 11 חודשי מאסר שהשית עליו בית משפט השלום. כן הוטל עונש של פסילת רישיון נהיגה למשך 5 שנים. במקרה זה פגע הנאשם (כבן 70) ברוכב אופנוע לאחר שלא נתן לו זכות קדימה. הנאשם עצר את רכבו למשך כמה דקות, עמד על תצאות התאונה לפרק זמן קצר ועזב את המקום מבלי להחיש עזרה לנפגע ומבלי להזעיק עזרה. לאחר כשעתיים הסגיר הנאשם את עצמו.

בעפ"ת (מחוזי-חיפה) 24273-03-17 **דיאב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 25.5.2017) קיבל בית המשפט המחוזי את ערעורו של נאשם שהורשע לאחר ניהול הליך הוכחות בעבירות של הפקרה לאחר פגיעה ואי מסירת הודעה למשטרה והמיר עונש מאסר של 7 חודשים בעונש מאסר של 6 חודשים לריצוי בעבודות שירות (לצד 40 חודשי פסילת רישיון נהיגה). במקרה זה פגע הנאשם באמצעות רכבו בהולך רגל קשיש שחצה את הכביש. הנאשם עזב את המקום מבלי להחיש עזרה לנפגע ומבלי להזעיק את כוחות ההצלה. לקשיש נגרמו חבלות בדמות שברים בצלעות, דימום תתעכבישי, דימום בסרעפת וחתך מורכב במצח.

14. לא מצאתי בענייננו לחרוג ממתחמי העונש ההולם שקבעתי.

באשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה מצאתי לתת משקל להודאת הנאשם בהזדמנות הראשונה וללקיחת האחריות על ידו, לאמפטיה והבעת הצער הכנה שגילה כלפי המתלונן, לנסיבות חייו האישיות-משפחתיות המורכבות, ולנזק שייגרם לנאשם ולמשפחתו מהעונש שיוטל עליו. כן נתתי משקל לגילו הצעיר של הנאשם אשר היה כבן 20 בעת ביצוע העבירה, היינו היה "בגיר-צעיר".

נתתי משקל גם לעובדה שהנאשם נעדר עבר פלילי, ובעל עבר תעבורתי זניח (שתי עבירות קנס, האחת בגין נסיעה במהירות מעל המותר והשנייה בגין החזקת אביזר בניגוד לתקנות) ולמאמצים שעושה להתנהל באורח נורמטיבי למרות נסיבות חייו האישיות-משפחתיות המורכבות.

נתתי משקל גם לאמור בתסקיר שירות המבחן ולהמלצתו שלא להטיל על הנאשם עונש של מאסר בפועל.

כמפורט לעיל, שירות המבחן מצא קיומה של זיקה בין הקשיים היומיומיים עמם מתמודד הנאשם, העדר תמיכה משפחתית לבין יכולותיו להתמודד עם אירועי דחק ומצוקה כפי שארע בעת העבירה (ראו למשל בעמ' 3 פסקה שניה לתסקיר מיום 16.11.2020).

בעניין זה ראוי להפנות גם אל נייר העמדה של שירות המבחן מיום 2.10.2011 שהוגש לוועדת חוקה, חוק ומשפט לקראת תיקון פקודת התעבורה שנערך באותה עת, ואשר אותו הציג ב"כ הנאשם (נ/1).

מנייר עמדה זה עולה, בין היתר, כי "הניסיון המצטבר במפגש עם נהגים פוגעים שהפקירו מלמד, כי התאונה מייצרת דינמיקה רגשית ונפשית סבוכה מעין כמוה, הגוררת את הנהג לתוך מערבולת רגשית במצב דחק קיצוני ומעורר פלצות. יכולתו לבחור ולנהל את התנהגותו בצורה מושכלת ואחראית מצטמצמת עד מאוד, עד לבלי הכר. באופן שאינו ניתן לחיזוי, אלה בעלי כוחות אגו חלשים יותר, עלולים לחטוא בהתנהגות בלתי מוסרית וקשה, שאינה מכוונת באותה עת כנגד הנפגע, אלא מונעת מצורך ראשוני, בסיסי והגנתי, מפני התפרקות נפשית עצמית. הפסיכולוגיה מכירה שלוש דרכי תגובה בסיסיות להתמודדות במצב דחק קיצוני: התמודדות...קיפאון... ובריחה...שלושת ההתנהגויות מוכרות, אנושיות וקשורות קשר הדוק לחוסן הנפשי של הפרט, לרמת המשאבים הנפשיים וכוחות האגו העומדים לרשותו. בהקשר זה, ההפקרה, פסולה וקשה ככל שתהיה- הנה חלק ממנגנון התמודדות של בריחה".

נייר עמדה זה וגישתו של שירות המבחן, שהיא בעיקרה גישה שיקומית, לא יכולים להוות את השיקול העיקרי בענישת אלה שביצעו עבירה חמורה ומכוערת של הפקרה. לצד זאת, יכול ובנסיבות מסוימות, כבענייננו, שתהיה זיקה בין נתוניו האישיים המוקדמים של הנאשם לבין אופן התנהגותו באירוע, וגם לכך יש לתת את הדעת.

מכל מקום, מתסקירי שירות המבחן הרבים שהוגשו בעניינו של הנאשם עולה כי הנאשם הוא נורמטיבי, ללא קווי אישיות בעייתיים וללא נורמות פליליות. הנאשם הכה על חטא, הביע חרטה וביקש להשתלב בהליך של צדק מאחה מול המתלונן ומשפחתו.

מהתסקירים גם עולה כי הנאשם לא התעלם מההליכים הטיפוליים שהוצעו לו. זה השתלב בקבוצת טיפול, נתרם ותרום לה והגיע למפגשים על פני תקופה ממושכת. אכן, לקראת סיום ההליך לא עמד לנאשם כוחו להמשיך בהשתלבות בקבוצה טיפולית נוספת שהוצעה לו, ובהמשך לא נאות להמתין לגיבוש קבוצה חדשה לפרק זמן לא ידוע, ואולם מהתסקירים עולה כי לעמדה זו של הנאשם זיקה ברורה לפניותו להמשיך בקשר טיפולי נוכח מצבה הבריאותי הקשה של אימו, שהלך והחמיר לאורך ההליך עד אשר הפכה לסיעודית, ואשר מחמת צנעת הפרט אינני מוצא מקום לפרטו.

בנסיבות אלו, סבורני כי לא ניתן לומר שהנאשם לא הושיט יד לטיפול. כזכור, אף שירות המבחן עצמו סבר כי חרף עמדתו זו של הנאשם נכון להטיל בעניינו צו מבחן לצד עבודות שירות, היינו קיים פוטנציאל לשיקום.

לצד זאת, סבורני כי יש לתת משקל גם לשיקולי ההרתעה, הן של הנאשם, והן של הציבור בפרט בגזרתה של עבירה זו.

15. בחינת כלל הנתונים בענייננו מובילני למסקנה לפיה נכון יהיה לאזן בין הצורך בענישה של

ממש הנדרשת בסוג כזה של עבירות, לבין אלמנטים שיקומיים בענישה, הנדרשים בעניינו של הנאשם, כדרכה של שיטת הענישה האינדיווידואלית הנוהגת במקומתינו. איזון זה מוביל לכך שאין להסתפק בצו של"צ כפי שעתר ב"כ הנאשם, אך מצד שני מוביל הוא לכך שאין מקום להורות על שליחתו של הנאשם לבית האסורים. האיזון מצריך שילוב בין רכיבים ענישתיים ושיקומיים, ועל רקע האמור, מצאתי כי מתקיימים הטעמים המיוחדים לשילוב שבין מאסר לריצוי בעבודות שירות לצו מבחן (לצד רכיבי ענישה נוספים שיפורטו), כנדרש בסעיף 64א(ד) לפקודה.

פסילת רישיון נהיגה

16. בקביעת המתחם של פסילת רישיון הנהיגה כמפורט לעיל התחשבתי כאמור בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובענישה הנוהגת. בקביעת המתחם ביחס לתקופת הפסילה נתתי משקל ממשי גם לאמור בסעיף 40 לפקודת התעבורה לפיו לא תפחת תקופת הפסילה, בגין עבירה לפי סעיף 64א' לפקודת התעבורה, מ-3 שנות פסילה אלא בנסיבות מיוחדות.

17. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות. בהתאם לחוות דעת הממונה הנאשם ירצה את העבודות בדואר קרית גת, חמישה ימים בשבוע, על-פי טווח השעות המתאפשר בחוק החל מיום 9.2.2022.

ב. אני פוסל את הנאשם לקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 42 חודשים. על הנאשם להפקיד את רישיון הנהיגה במזכירות בית המשפט ולחלופין למלא תצהיר מתאים במזכירות בית המשפט לצורך תחילת מניין תקופת הפסילה. הפסילה תהיה במצטבר לכל פסילה אחרת, אם קיימת.

ג. אני פוסל את הנאשם מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה למשך 12 חודשים על תנאי שלא יעבור במשך 3 שנים מהיום עבירה של נהיגה בזמן פסילה או עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה או עבירה של הפקרה אחרי פגיעה.

ד. צו מבחן למשך שנה מהיום. הנאשם ישתלב בהליכים טיפוליים ששירות המבחן יציע לו.

הובהרה לנאשם חשיבות שיתוף הפעולה בעבודות השירות ובצו המבחן ונפקות העדר שיתוף פעולה.

ה. הנאשם ישלם פיצוי בסך של 15,000 ₪ למתלונן. הפיצוי ישולם בעשרה שיעורים חודשיים שווים ורצופים החל מיום 1.1.2022.

העתק מגזר הדין יישלח לממונה על עבודות השירות ושירות המבחן.

זכות ערעור בתוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, ה' טבת תשפ"ב, 09 דצמבר 2021, במעמד
הצדדים.